

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 4 เรื่องแนวการจัดการศึกษาที่ให้เป็นการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตทุกรูปแบบทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของโลก มาตรา 22 กำหนดให้จัดการศึกษาโดยยึดหลัก “ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” มาตราที่ 24 (5) รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ มาตรา 25 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ทั้งแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมรอบตัว ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้ที่จัดสร้างขึ้น ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เน้นการบูรณาการความรู้ด้านตนเอง ด้านสังคมไทยและสังคมโลก คุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมความใฝ่รู้ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ จนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบ คือปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อความเข้มแข็งของคนไทย เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2553: 10)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน และสนับสนุนประสานงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนของสังคมให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสำนักงาน กศน. ได้มีการขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 11) ซึ่งการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนนั้น จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่เหมาะสม โดยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ให้มีมาตรฐานและกระจายให้ทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมทั้งจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลายรูปแบบ ปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคล

ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากจุดมุ่งหมายสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือการปลูกฝังนิสัย และทักษะในการเรียนรู้ทุกที่ ทุกเวลา และทุกโอกาส ดังนั้น การจัดการศึกษาทุกรูปแบบ จึงเน้นการให้เรียนรู้วิธีเรียน วิธีแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลมีทักษะในการแสวงหาความรู้ และใช้ความรู้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองในทุก ๆ ช่วงชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2559: 118) ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน โดยใช้ กศน.ตำบล/แขวง ของแต่ละสถานศึกษา เป็นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2555: 27-31)

อย่างไรก็ตามแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีอยู่อย่างกระจัดกระจายโดยทั่วไป ยังไม่ได้รับความสนใจที่จะศึกษาจัดหมวดหมู่ ไม่ได้รับการพัฒนาและใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้ง ๆ ที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อที่จะไม่ทำให้การศึกษาเป็นสิ่งที่แปลกแยกออกจากชีวิตจริงของบุคคล และเพื่อให้เป็นการศึกษาที่หยั่งรากลงในภูมิปัญญาของแต่ละคน (ชัยศ อัมสุวรรณ. 2544: 23) จากการติดตามความก้าวหน้าในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีข้อค้นพบเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ ไม่มีการนำแผนหรือนโยบายลงไปปฏิบัติอย่างจริงจัง การปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานขาดการประสานเชื่อมโยงกัน ระบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขาดการสร้าง และขยายเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ เพื่อให้มีการปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ขาดการส่งเสริมสนับสนุนบรรณารักษ์หรือบุคลากรที่ดูแลหรือรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ขาดการประชาสัมพันธ์หรือกระตุ้น จูงใจให้ประชาชนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ เพื่อเข้ามาใช้บริการแหล่งเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553: 79-80) ฉะนั้นจึงควรมีการศึกษา วิจัยพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน และแนวทางการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชนให้ได้เต็มศักยภาพขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าของสังคม ที่แสดงถึงประวัติศาสตร์ องค์กรความรู้ วิถีชีวิต ควรคงไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน

จากผลการวิจัยคุณลักษณะผู้นำยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้น จูงใจ ส่งเสริม ให้มีวัฒนธรรมในองค์กรของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลให้บุคลากรรับรู้ถึงการดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน โดยการส่งเสริมศักยภาพบุคลากรให้มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุนติดต่อ

ประสานงานในการจัดการเรียนรู้ในชุมชน และกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เกิดความคิดสร้างสรรค์และพัฒนางาน โดยเฉพาะการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนร่วมกับกลุ่มผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย อันจะนำไปสู่การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชน (รุ่งนภา พูลสวัสดิ์. 2557: 92) นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและ มุ่งเน้นจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน โดยกระจายการเรียนรู้ออกจากสถานศึกษาสู่ชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อนำความรู้ไปแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชน ตอบสนองความต้องการ ของชุมชน และเกิดการสะสมองค์ความรู้ในท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการบูรณาการความรู้ในชุมชน ให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรต่าง ๆ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. โดยคำนึงถึงการประกอบอาชีพ และการมีงานทำ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียน การสอนของสถานศึกษา สนับสนุน ประสานงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการจัด การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน โดยมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และสร้าง เครือข่ายการเรียนรู้ให้มีมาตรฐานและกระจายอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ (เจตสุภา นาชัยเวียง. 2558: 100-101)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา (กศน.อำเภอ ศรีราชา) เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชลบุรี (สำนักงาน กศน.จังหวัดชลบุรี) มีบทบาทภารกิจในการจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคี เครือข่าย เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่ง เรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งตามนโยบายของสำนักงาน กศน. ได้กำหนดให้ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล (กศน.ตำบล) เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Learning Center) จัด กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นศูนย์สร้างโอกาสการเรียนรู้ (Opportunity Center) โดยการประสานงานตามแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับหน่วยงานภาคี เครือข่ายในพื้นที่ และหน่วยงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายในชุมชนเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้สู่ชุมชน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการ เรียนรู้ของชุมชน

จากรายงานการประเมินตนเอง ปี พ.ศ. 2557 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ผู้รับบริการ มาตรฐานที่ 2 คุณภาพจัดการศึกษา การให้บริการ มีข้อเสนอเพื่อการพัฒนาโดยให้มีการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

ที่ส่งเสริมคุณภาพทั้งคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งครูควรใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ ต้องพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนให้มากขึ้น พัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการใช้บริการห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ รู้จักใช้สื่อเทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับการเรียนรู้ และนำไปบูรณาการในการประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ครูควรมีการออกแบบกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน และรายวิชาที่เรียน (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา 2557: 69-76)

ผู้ศึกษาในฐานะผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เห็นความสำคัญ ความจำเป็นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน และการส่งเสริม สนับสนุน การใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่าย ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยบูรณาการความรู้ในชุมชนให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรต่าง ๆ ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งในอำเภอศรีราชามีแหล่งเรียนรู้จำนวนมาก แต่ยังไม่ได้รับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและคุ้มค่า ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาและกำหนดแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตของการศึกษา

รายงานการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการศึกษาระหว่างเดือนมีนาคม 2558 ถึง เดือนเมษายน 2560

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการดำเนินการศึกษา แบ่งตามขั้นตอนของการศึกษา ได้แก่

2.1 การศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ประชากร ได้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 1 คน บรรณารักษ์ 1 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 4 คน ครู กศน. ตำบล 11 คน ครูศูนย์การเรียนชุมชน 6 คน รวมจำนวน 24 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามรายชื่อทำเนียบภูมิปัญญา กศน. จำนวน 41 คน รวมทั้งสิ้น 65 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 1 คน บรรณารักษ์ 1 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 4 คน ครู กศน. ตำบล 11 คน ครูศูนย์การเรียนชุมชน 6 คน รวมจำนวน 24 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เคยจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จำนวน 11 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นผู้ที่จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางของ Miles and Huberman (1994) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling) รวมทั้งสิ้น 35 คน

2.2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ประชากร คือ นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,558 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้การป่ายเล่นชุมชนบ้านแหลมฉบัง สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง และห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา จำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในสาระทักษะการเรียนรู้ เรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแนวทางของ Miles and Huberman (1994) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการนำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่ายเล่นชุมชนบ้านแหลมฉบัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดให้จัดการ

เรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ลงทะเบียนเรียนใน
สาระทักษะการเรียนรู้ เรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

- สภาพ ปัญหา การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอก
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตัวแปรตาม

- แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

- ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

1. ได้ข้อมูล สารสนเทศแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน เพื่อสามารถนำไปวางแผนในการ
พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเรื่องของการฝึก
ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การแสวงหาความรู้ ปลูกฝังนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ตลอดชีวิต และการสร้างจิตสำนึกให้ตระหนักรู้ถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนและท้องถิ่น

3. ผลการศึกษาเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมศักยภาพ ความเข้มแข็ง ความร่วมมือ การมี
ส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐเครือข่ายในการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ของหน่วยงาน
องค์กรต่างๆ รวมทั้งคนในชุมชน

4. ผลการศึกษานำไปพัฒนาการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ชุมชน ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้
ตลอดชีวิตในชุมชนได้อย่างเต็มศักยภาพ จะได้เป็นต้นแบบในการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ให้กับ
สถานศึกษาอื่น ๆ

5. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุนต่อการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม
และเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติต่อไป และส่งผลที่ดีอย่างต่อเนื่องต่อการแสวงหาความ
ร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับองค์กรทางสังคม และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งชุมชนอื่น ๆ
ในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต** หมายถึง สถานที่หรือศูนย์รวมที่ประกอบด้วยองค์ความรู้ เนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่เกี่ยวกับชีวิต วัฒนธรรม อาชีพ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ มีความรู้ที่มีการปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ 2) แหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม 3) แหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล 4) แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และ 5) แหล่งเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพในชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

2. **การศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต** หมายถึง การศึกษาเอกสารสรุปผลการดำเนินการ โครงการที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมา ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ การวิเคราะห์ SWOT ว่ามีปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาในเรื่องใด โดยการประชุม สอบถาม ระดมความคิดเห็น อภิปราย เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ตามกระบวนการขั้นตอนของการบริหารแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3) การนิเทศ ติดตามและประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ 4) การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้

3. **แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต** หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มากำหนดเป็นกระบวนการขั้นตอนในการบริหารแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3) การนิเทศ ติดตามและประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ 4) การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา

4. **ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ ความรู้สึก ความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 3) ด้านแหล่งเรียนรู้

5. **นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง ผู้ที่ขึ้นทะเบียน ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

โดยเป็นนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่ แหล่งเรียนรู้
ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง :
สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชน
อำเภอศรีราชา